

82-
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
*Αριθ. *Ερωτ. *Δια. III, 82/1970*

7.
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

✱

ΑΘΗΝΑΙ 1968

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

19 Ιανουαρίου / 27 Φεβρουαρίου 1970

Προς
Τό Κέντρον Έρευνης τῆς
Ἑλληνικῆς Λαογραφίας
Ἀθηνῶν

ΑΘΗΝΑΣ

Ἐν ὀνόματι τοῦ κ. Ἐπιθεωρητοῦ Δημο-
κριτικῆς Ἑπιθεωρ. Γ.ῆς Περιφ. Λαρίδος,

Ἐπιβεβαιώσασθε τὴν γνησίαν εἰς ἐτέλειαν
ἔρωτηματολόγιον διὰ χειρὸς τῆς ἀπὸ 10-11-1969 ἐγκυκλίου ἡμῶν
καὶ ἐργαλεία καὶ κατ' ἔθιμον τυράβ. -
καὶ τῆς ἀπὸ 9/29/70 ἀπὸ 11-1-1970 ἀπὸ
κ. Ἐπιθεωρητοῦ Δημοκριτικῆς Ἑπιθεωρ. Γ.ῆς
Περιφ. Λαρίδος καὶ ὑποβάλλετε
ἡμῖν συμπληρωμένως διόντως συμπληρω-
μένον ἐρωτηματολόγιον διὰ χειρὸς
καὶ ἐργαλεία καὶ κατ' ἔθιμον τυ-
ράβ. κληροδόξως Ἀρχαιοφυλακείου -
Τιργάβου-Λαρίδος εἰς τὴν ὑπε-
ρετώμενην.

Ἐν Ἀρχαιοφυλακείῳ τῆ 27-2-1970

Συνημ. 1.-

Παρακείμεσι διὰ τὰ κατ' ἔθιμα.

Ἐν ὀνόματι τοῦ ἐφορῆτορος

Μιχ. Βασιλείου

ΜΗΤΣΙΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΥ
ΔΙΔΑΚΤΕΛΑΟΣ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κομόπολις) *Ἀρχυροπούλειον*
(παλαιότερον ὄνομα: *Καρατζόλι*), Ἐπαρχίας *Τιρναβου*
Νομοῦ ..... *Λαρίσης* .....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *Μητζίου*
Ἀχρωχίου ἐπάγγελμα *Διδακταγός*,
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις *Ἀρχυροπούλειον - Τιρναβου*
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον *ὡς γενέτης*

3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον ... *Χρ. η. 6. 20. 5* .....
- ..... *Κουτάγος* .....
- ἡλικία ... *72* .. γραμματικαὶ γνώσεις *Στ' Δημο-*
τικῆ .. τόπος καταγωγῆς *Ἀρχυρο-*
πούλειον .....

β) *Κατσαβὸς Γεώργιος ἠὲ 73 Στ' Δημοτικῆ*
Ἀρχυροπούλειον

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ βοσκήν ποιμνίων ; *Αἰ. πεδινὰ διὰ σποράν*
Αἰ. ὄρεινὰ διὰ βοσκήν
- Ἐπὶ ἕκαστον αὐτῶν χωρίον ἠριθμήσοντες τὰ κτήματα ; *ὡς ἔστιν* .....
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. ....
Αἰ. πεδινὰ εἰς χωρικοὺς. Αἰ. ὄρεινὰ εἰς κοινότητα
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του ; *Ἄλλοι διατηροῦν κτλ*
Ἄλλοι διανεμοῦν .....

β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολούνται μόνον εις τήν γεωργίαν ἢ μόνον εις τήν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εις ἀμφοτέρας, δηλ. τήν γεωργίαν καί τήν κτηνοτροφίαν ; .....

Συγχρόνως... εἰς... ἀμφοτέρας...

2) Οί τεχνίται (δηλ. οί βιοτέχναι) ασχολοῦνται ἐν παρέργῳ καί εις τήν γεωργίαν ; .....

Ναι

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων· ποιοὶ εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καί ὑπὸ ποίους ὄρους· ὡς ἄτομα ἢ μὲ δλόκληρον τήν οἰκογένειάν των ; .....

εἰργάζοντο... μὲ ὀλόκληρον τήν οἰκογένειαν...

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὔτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημασκατόροι κλπ.)

Κολλῆγοι Ποία ἦτο ἡ κοινωνική των θέσις ; ... ὡς... ἢ... αὐτὴν περιόριον...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) *Εἰς εἶδος*

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καί ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἐπὶ ποῦ προήρχοντο οὔτοι· ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καί γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον· ἡμερομισθίον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; .....

Ναι... προήρχοντο ἐν Μακεδονίᾳ ἢ Ἀλβανίᾳ ἢ ἀμοιβὴν εἰς χρῆμα

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καί δούλοι (ὑπηρέται) ἢ δούλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; .....

Ἐπὶ χωρὶ ἐπαρχίας Τιβραβόσ.

6) α) Οί νέοι καί αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπῆγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; .....

Οχι

β) Ἐπῆγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται. *Οχι* ἢ ὡς τεχνίται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζῆδες), παραματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; .....

Οχι

δ'. 1) Πώς ελιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμῆς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ....

... Μόγαν... μ.ε... Σ.ω.ι.κ.π.ν... Η.Ο.Π.Ρ.Ο.Ν

2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; 1925

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; 1918

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

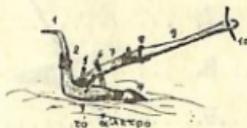
Ποῖος κατασκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο, ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἢ προμηθεύετο αὐτοῦ; Μονόφτερον εἰς ὄσας τὰς καλλιέργειας

καὶ δίφτερον εἰς τὴν κηλθιέρχισαν εἰς τὸν ο.π.δ.

κατεσκευάζετο ὑπὸ ἐπαγγελματιῶν ἐκτελεστικῶν (γύψων).

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτροῦ μετὰ τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

1. .... 4. .... 7. .... 10. ....
 2. .... 5. .... 8. ....
 3. .... 6. .... 9. ....

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) 1945

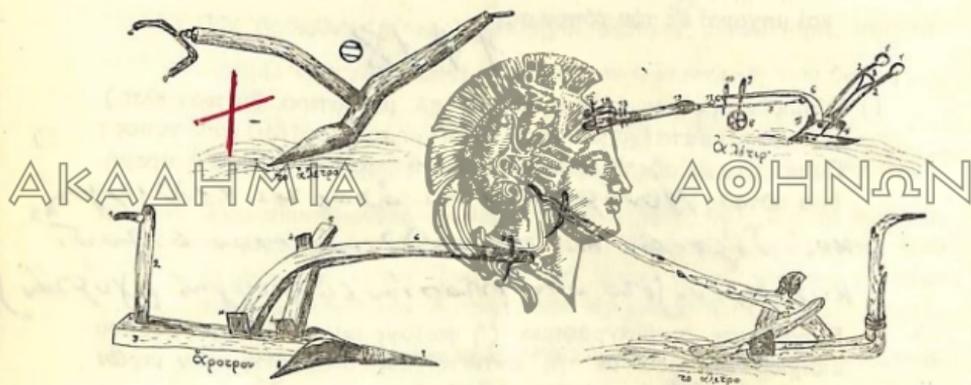
3) Μηχανὴ θερισμοῦ 1938

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν)..... 1938

5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ 1913

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκεύαζε (ἢ κατασκεύαζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον .....
 οἱ Ἰ. Σ. οἱ οἱ γεωργοί.....

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιοῦμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. /	6. /	11. /
2. /	7. /	12. /
3. /	8. /	13. /
4. /	9. /	14. /
5. /	10. /	15. /

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατὸν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρίθμησιν).

- 4) Τὸ ὑνί. Τὸ ὑνί τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὄλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. - Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὑνί (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφορῶν τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

.....
 .....
 .....

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; .....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 6) ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου, ...

.....
 .....
 .....

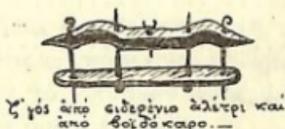
- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδα, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.) .....

Ἀρίδα - ἀρνάρι - πριόνι - ξυλοφάι

.....

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο, ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *Π.ρ.ο. τοῦ 1920. β.ο.ε.σ. μετ. ἡ π.ο.ι.*
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο, (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; ... *Β.ο.ε.σ. δ.υ.ο. ἡ π.ο.ι. καὶ δ.υ.ο. κ.α. εἰ*
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα με δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; *Π.ρ.ο. τοῦ 1920. καὶ δ. ἡ π.ο.ι. ε.σ. ὄχ.ε.*

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζευῖλες, πιζεῦλια κλπ.)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερώς τὴν μορφήν τῶν ζευλιῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.
- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινοῦ, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλοῦρι), προσδέεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν).

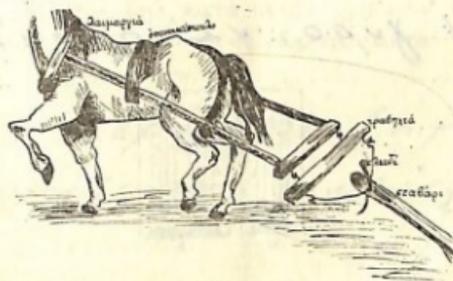
Ζευλιὰ

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; ... *1921*

Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; ...
Μ.ε. ἀλύβους καὶ γ.ε. λαγγρας

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, την ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

... Λ. Λ. Μαρξία... Κεφαλαρχίς... Βαμπίρι...
 ... Δ. Δ. Ξ. Ξ. Ξ... Ψ. Ψ. Β. Β. Χ. Χ. Ψ...
 .....

ζ'. Ἄροτριάσις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτῆτης τοῦ ἄγρου ἢ ἄλλος); 2) γυναῖκα; 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα ἢ σιμῆθεια εἰς τὸν τόπον σας.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
 ... Δ. Δ. Ξ. Ξ. Ξ... Ψ. Ψ. Β. Β. Χ. Χ. Ψ...
 .....

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἄλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν).....

Μ. ε'. ... Ξ. Ξ. Ξ... Ψ. Ψ. Β. Β. Χ. Χ. Ψ... καὶ ἔχουν...

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

Μ. ε'. ... γ. γ. γ... καὶ γ. γ. γ...

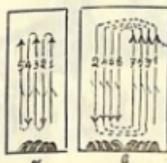
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ ὄργωμα με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῆ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδίσμα ἢ φωτογραφία).

Μ. ε'. ... ε. ε. ε. (ε. ε. ε.)... α. π. ο. ... κ. ε. ρ. α. γ. τ. ο. υ. β. ο. ε. ς.
 τ. ε. δ. α. γ. μ. ε. ... ι. κ. λ. ς. ... α. π. ο. ... κ. ε. ς. λ. ε. ρ. γ. ε. ς.

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλάκας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

Μέγυρο κ.τ.π. περιφέρεια

Σημειώσατε μετὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχη ἄλλοις τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὴς ἢ σπορίαις, ντάμιες, σιασιές, μεσδράδες κ.λ.π.) ;

Σπορίαις

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά) ; με αὐλακίαν ;

Με αὐλακίαν

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον ;

Με ἄροτρον

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

Πλάγιως καὶ βαθιὰ

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σπορᾶς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. ... *Βιολαιεῖς... εἰς Δημητριακῶν...*

..... *Βαθιά... εἰς ἀμολογῶν... -*

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγένοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ....

*Π.λ. > αἰόζερρον... γρικ... Σήμεραρον... δύο...
... ὀνομαζόμενα... γυρίσματα... -*

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

ἀπὸ βαθιά γυρίσματα
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῆ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰνάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῆ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν....

Π.λ. > αἰότερον... ἕως... Σήμεραρον... κρυέν... -

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποῖαν ἐποχὴν; *διὰ θρηνητικῶν γρικ... ἰαυ... Σε... κ... ἔριν...*

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκευὴ χρησιμοποιοῦνται : α) κατὰ τὴν σπορὰν π.χ. τὸ *δισάκι* εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ; .....

*... Σ. π. κ. ἰ. ρ. ο. α. μ. ι. ... Τ. κ. λ. κ. ο. γ. κ. ρ. ο. ι. ...
... Σ. ἡ. μ. ε. ρ. ο. ν. ... Σ. γ. ο. ρ. ε. ν. ἰ. ...*

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα) : 1) καθαρίζονται : τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ά. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῆ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; .....

Μέ... ξύ... ρι... ἤ...
 ... ἔ... εἰς... κα... μέ...
 ... ξύ... τρα...

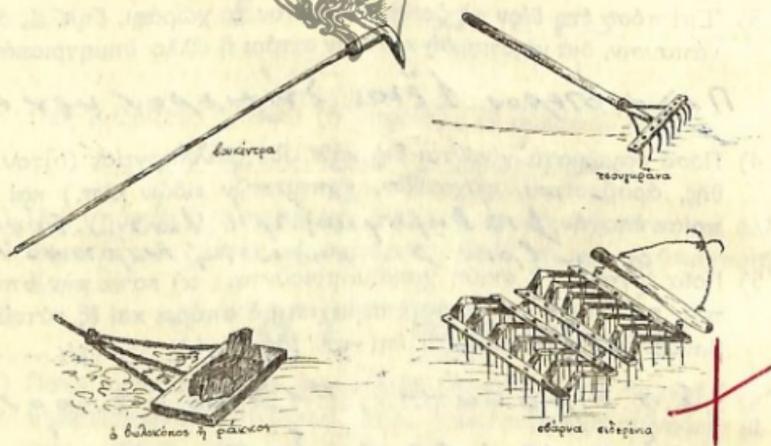
2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); .....

Ν...
 ... Σβ... μα

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὄργωθῆ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφῆ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματα τινῶν ἐκ τούτων.)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἢ τσαπά κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) .....

Δ ρ ε π ἄ ν ι - > ε > έ μ

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε, ...

λ ε > έ μ ι α β ι γ η ν
κ α τ η ν κ α τ ν ο ς ὕ μ η ν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ..... ΔΘΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσση) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τρῆφην τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). κ. ο. β. ε. κ. .

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ῥαμμένη ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....

κ α ι ... ο ρ α > η ... κ α ... α δ ο κ ω η

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; .....

κ ο β ὀ ξ υ > α ν υ > α β η

5) Ποῖος κατεσκευάζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα; (π.χ., τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) .. Ε. Ι. Σ. κ. Ρ. ο. ρ. γ. ο. ο. ..

(χ. γ. ζ. ο.)

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μετὰ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) Π. α. γ. α. ι. ο. ζ. ε. ρ. ο. ν. γ. κ.

θ. η. μ. ε. ρ. ο. ν. ὄ. χ. ι.

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μετὰ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. ....

40 - 50 π. ρ. γ. ζ. ο. υ. δ. ι. ...

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί μετὰ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). ....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΧΑΡΜΑΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

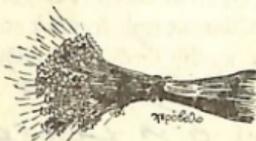
3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦ τὰ δράγματα (δραχμῆς, πιάσματα, χεiriές, χερόβολα) τῶν σταχῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθετοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; .....

ο. ι. ἰ. δ. ο. ι. ο. ι. θ. ε. ρ. ι. ο. γ. κ.

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεiriές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χεiriός) χωριστὰ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

Μαζί

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχού κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. ... *Δεμαζία* .....

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποῖοι θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ; .....

*Ἄνδρες καὶ γυναῖκες ...
ἤρχοντο ἀπὸ Μακεδονίας ...
κ.τ.λ. ἄλλ. θ.αν.αν.*

2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπήν (ξεκοπῆς). Ποῖα ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὄνοματολογία). .....

*Ἡ μερομίσθια 70-80 δραχ.
μετὰ φαγητοῦ*

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἑναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αισθάνωνται
κόπωσην (δηλ. γὰ μὴ πονῆ ἢ μέση των) ; .....

*Εἰς τὴν ἀμυγδαλέα ἔβαζον
τὴν εὐκλείαν ; εἰς τὴν ἀριστερᾶς
εἰς τὴν μέσην ζωχίριον.*

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμὸς ; .....

Ἐ.π.ρ.ε.π.ε.ν' ἀρχίζῃ ἀπὸ Δευτέραν
ἢ Τετάρτην ἢ Πέμπτην ἢ ἑξῆς.

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. .... Μ.α.δ.ι.ε.γ.

Τ.ο.π.ι.μ.ρ'. Μ.γ.μ.ε.δ.ο.ν.ι.μ.ρ'. Ἀλ.θ.α.ν.ι.μ.ρ'.
Δ.ε.ν. ἐ.ν.δ.ι.μ.οῦ.ν.ε.ι.ε.ι. κ.ι.ε.ζ.
..... Π.ε.ρ.ι.χ.ρ.ι.ε.ο.υ.τ. ....

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποῦ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέοντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθαι, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει, σχετικὸν ἢ ἄλλο τι εἶδημον. Δ.ε.ν. ἀφ.μ.ο.ν., α.χ.ε.θ. ε.ε.ζ.ε.γ.ο.ν.

μ.ε.ε.ρ.ε.ν. σ.ε.ρ.ε.ν. ε.ε.δ.ε.ρ.ι.ε.ο.υ.
καὶ Σ.ε.ρ.ε.ρ.ε.ν. καὶ κ.ε.δ.ο.υ.
..... μ.ε.ν.ο.ι. ἀ.ρ.ά.μ.ο.υ. ....

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

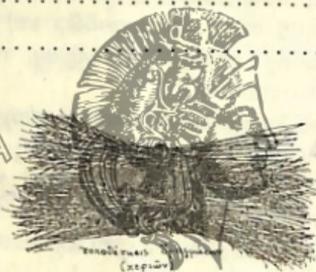
- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ζήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ... Α.μ.ε.ε.ω.ε. ....

α.ι. δ.ε.ε.ε. ε.δ.ε.ε.ο.ν. ε.ι.ε.
δ.ε.μ.α.ρ.ι.ε. καὶ ε.ε.ε.ε.ε. ....

- 2) Πώς ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Μ, ε' ρα... χ ε ι ρ α ς κ λ η μ ε...
 ε ν ζ ω... π ο ν... ε ρ γ α... ε ι ο ι...
 π ο υ' ε ν α... ε ι ρ α...
 κ... ι β λ ν ι κ ο ς...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἴδιαν θέσιν ἢ συνεκentrώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκentrώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο;.....

Α... γ... η... ο... α... ε... σ... ι... δ... ν... α... ἡ... ρ... ε... ι...
 η... ρ... ε... ρ... κ... κ... ε... χ... σ... μ... ε... χ... ε... ι... κ...
 β... υ... χ... ε... κ... ε... ν... ρ... ὠ... ν... ο... κ... α... ε... ι... σ... β... υ... ρ... ο... ς...
 π... ο... ν... ε... κ... α... ρ... ο... υ... κ... α... τ... β... ι... ρ... ε... χ... ι... ς... ἡ... ἀ... μ... α... ζ... ι... ς...

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Δ ἐν κ α λ λ ι ε ρ γ ε ῖ τ α ι

Πότε γίνεται η σπορά ή το φύτευμα αυτής.....

- 2) Πώς γίνεται (ή γίνεται) η εξαγωγή (βγάλσιμο) των γεωμύλων από το χωράφι; Με σκαπάνη, με άροτρον ή με άλλον τρόπον. Περιγράψατε το σχήμα της σκαπάνης, του άροτρου κλπ. παραθέτοντες και σχετικόν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν.....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα με ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, θίκον); Ἐάν ναί, περιγράψατε πῶς γίνεται ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. *Επιβ. εἰς με κ.ό.ε.ε.ω... παρέμ.εν.ε... ἐ.π... 10. ἡ.π.ε.ε.ε. π.ρ.ός. ζ.ύ.φ.αν.ε.ν... κα... ἐ.ν... ε.υ.κ.ε.υ.κ.ῆ.ς... ἐ.δ.ε.ν.ε.ε.ω... ε.ί.ς... δ.ε.μ.ε.π. με... ζ.υ.λ.ο.μ.ε.σ.ε.ς*

- 2) Πότε θερίζετο ὁ σανός καὶ με ποῖον ἐργαλεῖον, (δρέπανον, κόσσαν κ.ά.). *Μ.α.ί.ο.ν.ἡ. κ.ρ.κ.ς. Ι.ο.υ.κ.ί.α. με. κα.ρ.ε.ω*
(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) .....

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλώνισμόν. Συνκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἄλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

..... Εἰς... Δ.Ε.Β.Ι.Ν... α. Δ. Ὑ. Π. ....
 Μ. Ε. Τ. Σ. Ἐ. Ρ. Α. Ν. ὁ. Π. Χ. Μ. Ρ. Ἰ. Σ. Κ. Μ. Ε. Β. Α. Ἰ. Δ. Α.
 ... Μ. Α. Σ. Α. - Μ. Ε. Δ. Ι. Π. > ὁ. Μ. Κ. Ρ. Α. - Μ. Ε. ....
 ..... Β. Ο. Ὑ. Β. Τ. Ε. Δ. /

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλώνισμὸν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σπῶρον; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; .....

..... Ἐ. Ὑ. Π. - Θ. Ε. Μ. Κ. Ι. Σ. Μ. Ε. Τ. Ε. Χ. Η. Τ. Ο. Λ. ....
 ..... Β. Χ. Ε. Δ. Ι. Ο. Ν. Μ. Ε. ... Ἐ. Ε. Γ. Η. Λ. Π. Ὑ. Ο. Ι. Κ. Η. Δ. ....

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνάκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλώνισμὸν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμὸς τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἄλώνι; .....

..... Ἄ. Χ. Ε. Ὑ. Α. Δ. Ε. Ὑ

- 4) Ποῦ κατασκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἄλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; .....

..... Ἐξω τοῦ χωρίου
 εἰς... Μ. Ο. Ι. Μ. Α. Τ. Ι. Κ. Ο. Ν. Μ. Ε. Ρ. Ο. Σ. ....

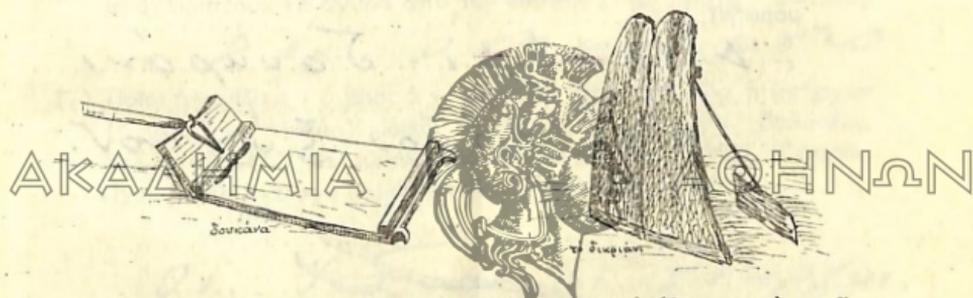

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

Μ.ε. Ξηρὸς γύρω-γύρω

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοιπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐζευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουλκάνα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἐπὶ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἄλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) Ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; .....

Ἀλωνιστικὸν
εἰς ὄλα

δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; .....

Ἀπὸ τῆς 10 π. μ.

ἕως τῆς 4 μ. μ.

12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιοῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποῖον, καλούμενον δικάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): .....

Δικούλι, δουκράνι

καὶ τὸν ξύλον

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ δικάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκότους στάχους ; .....

Ναί

14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἢ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτὴν). (Βλέπε, κατωτέρω εἰκόνα).....

Βουκέντρι... 5.19... τοὺς βόεσ. καὶ
καρπουτσίμι... 5.15... τοὺς ἵπ. τοὺς.

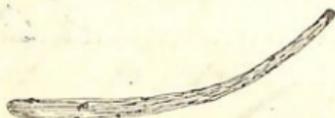

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἄλωνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
 Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου
 (π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.).....

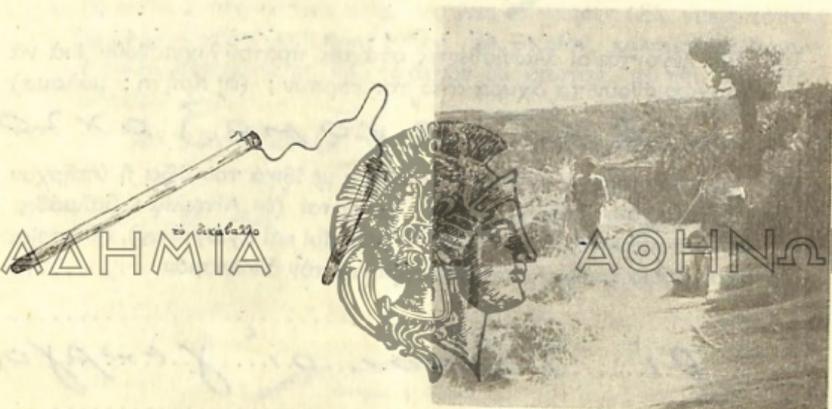
Ο Χ Ι

κοπάνου κυρτοκέφαλο

ξύλο καμπυλωτό διὰ τὸ κοπάνημα μικρῶν κερῶν δημητριακῶν...

Ἐπὶ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
 τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
 ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
 Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
 παραγωγῶν ; .....

Ο Χ Ι

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
 Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι
 στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ;
 Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦ σταχύος, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

O X I

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζῳῶν, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια; Ἐὰν ναί, ποῖα;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας; .....

Ν. κ.ι. Δημοτικὰ τοῦ 20.5.20.5.

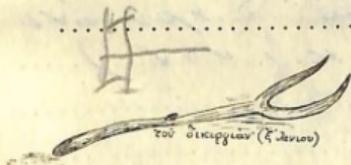
- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγένετο χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) .....

1907 (15.10.20.5.)

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτομασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ: λειῶμα, ἐν Κρήτῃ: μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην: θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον: δικριάνι, ἀλλαχοῦ: δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.....

λαμνί - τ. α. π. β. κ.
φ. τ. α. ρ. ι. - δ. κ. οὔ. > ι.
δ. ι. α. ρ. α. ν. ι.

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπιμήκη; Πρωτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

...Καρφοῦροι.....

....."Καροὶ ἀέροντες".....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....

...Καρφοῦροι (θρινάκι).....

.....φτυάρι.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνῶς (ἀνεμίζει)· ἄνδρος, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

....."Ἀνεμίζωντες καὶ λιχνιστῆς".....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

...Κόντυλοι καὶ κόμπια.....

.....(κόντυλοι καὶ κόμπια).....

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; ('Εν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο .....

..... Δ. ε. υ. ε. γ. ε. γ. ε. ρ. ....

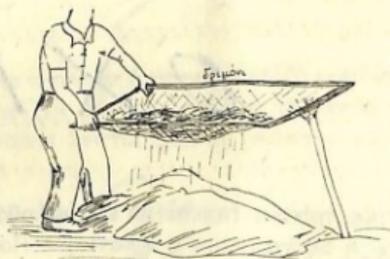
- 6) Ἐφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχυῶν (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

..... Μ. ε. δ. ε. ρ. μ. ο. ν. ε. υ.
..... ἀ. ρ. υ. > ο. γ. ο. υ. ....

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὕλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

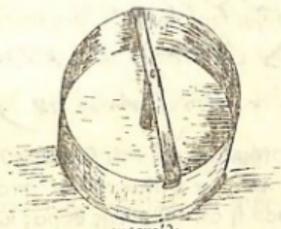

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους : βολίστρη, δερμόνη, δορμόνη, δριμόνη, ρεμόνη κλπ.

χωρητικότητά του εις όκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

..... Ν. κ. σ. μετ' τοῦ τ. γ. α. ρ. ι. κ. α. ρ.
 ..... τοῦ β. γ. α. μ. π. οῦ. λ. ..

μισοκοίλε

κούπελες

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἄλωνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ λυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἐλαωνιάτικο κλπ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μετρά των δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) .....

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἢ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) .....

Εἰς ξυλῖνα δοχεῖα καλούμενα
 "Α. Μ. Π. Α. Ρ. Ι. Α."

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; .....
 ..... Εἰς ἀχνύρα .....
 .....

5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογή τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τούτων καλυτέρους στάχους ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

Μ. ε. γ. ρ. α. > ὠ. γ. ρ. α. ....
 ἄ. π. α. ρ. κ. > ὑ. γ. ρ. κ. κ. τ. η. μ. ε. ρ. ....
 (..... κ. α. > ὑ. γ. ρ. α. ν. > Δ. Ι. Ω. Σ. Ε. Η. Ε. Σ.) .....

6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογή τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχυῶν,
 τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Μ. ε. γ. α. ν. > Δ. ε. ρ. ι. ε. μ. α. ν. > κ. α. ρ. ε. κ. ε. ν. α. >
 > > ε. γ. α. ρ. > κ. ε. > ὑ. γ. ρ. κ. η. μ. ε. ρ. > κ. γ. ε. ν. ε. > ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς πού φυλάσσεται
 πρὸς πρῶτον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ..

β. ε. ρ. ν. ρ. ν. > εἰς οἰκίαν ἐστὶ ἐν ἐξοχῇ .....

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

.....
 Μ. ο. ν. α. ν. > κ. α. γ. ρ. α. > ἄ. π. ο. μ. ρ. ε. ω. ....
 .....

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; .....

Ἄ. π. α. ρ. α. > ἀ. ν. οἰ. κ. η. μ. ε. ρ. > τ. ρ. ι. ε. μ. α. ν. > μέχρι τῆς
 12^{ης} ὥρας π. τ. τ. ρ. α. ε. γ. α. ν. > Ἄ. π. α. ρ. α. > 8^{ης} > 12^{ης} >
 ἑ. ε. π. ε. ρ. ι. κ. η. ε. > κ. α. γ. ρ. κ. η. μ. ε. ρ. > .....

3) Τί καίονται εις τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) .....

Ξύλα καὶ πέτρα καὶ κάρβουνο καὶ
 (καρβουνοκί) τροχοὶ καὶ τρομακτικὴ
 ἢ... ἀνταμικτήτων (ἀνταμικτήτων).....

4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα (περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

ΟΧΙ

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφήν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας .....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἡ κωμόπολις Ἀργυροπολῆος εὐρίβηται εἰς
 τὸν κάρπον τῆς Θεσσαλίας, πηλοῦ καὶ Τερνίκου καὶ
 λόφου καὶ πεδινῆ καὶ ἐδίσθη ἐχρησιμοποιοῦσθαι
 ἀπὸ πολλῶν ἐπιμ. μηχανισμῶν κτλ.
 Ἐπειδὴ δὲ ἡ κωμόπολις ἐπυρπολήθη ὑπὸ τῆς Γερμανίας
 ἐν ἔτει 1944, ἀπὸ τῆς ἡμετέρας ὑπάρχοντα
 μηχανήματα καὶ κτλ. ἐπυρπολήθησαν καὶ
 δὲ ὑπάρχοντα ἰνδὺς καὶ κτλ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ